

ÚŘAD PRO VYNÁLEZY
A OBJEVY

POPIS VYNÁLEZU K AUTORSKÉMU OSVEDČENIU

250593

(11)

(B1)

(22) Prihlášené 19 12 85

(21) [PV 9511-85]

(40) Zverejnené 18 09 86

(45) Vydané 15 07 88

(51) Int. Cl.⁴
C 07 D 471/10

(75)

Autor vynálezu

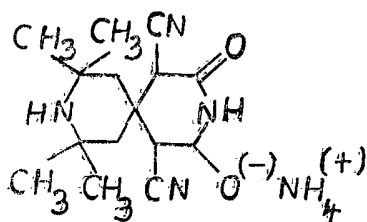
VAŠŠ FRANTIŠEK RNDr., BRATISLAVA, BIELIKOVÁ ANNA RNDr.,
PIEŠŤANY, LUSTOŇ JOZEF ing. CSc., MAŇÁSEK ZDENĚK ing. CSc.,
VAŠŠOVÁ GABRIELA ing., BRATISLAVA

(54) Amónium 1,5-dikyano-2,4-dioxo-8,8,10,10-tetrametyl-3,9-diazaspiro-
[5,5]undekán a spôsob jeho prípravy

1

2

Vynález sa týka amónium 1,5-dikyano-2,4-
-dioxo-8,8,10,10-tetrametyl-3,9-diazaspiro-
[5,5]undekánu vzorca

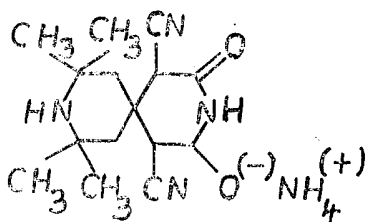

a spôsobu jeho prípravy, ktorý sa vyznaču-
je tým, že sa na 1 mól 2,2,6,6-tetrametyl-4-
-oxopiperidínu pôsobí 2 mólmí metyl alebo
etylkyanoacetátu a nasýteným alkoholickým
roztokom amoniaku, najvýhodnejšie pri tep-
lote v rozmedzí od -20 °C do 0 °C po dobu
2 dní. Vynález má použitie v chémii poly-
mérov pre syntézu svetelných stabilizátorov
polyalkylpiperidínového typu so zvýšenou
molekulovou hmotnosťou.

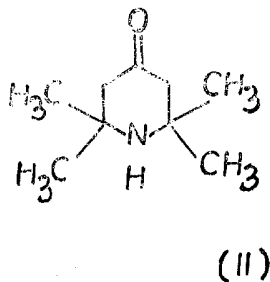
Vynález sa týka amónium 1,5-dikyano-2,4-dioxo-8,8,10,10-tetrametyl-3,9-diazaspiro[5,5]undekánu a spôsobu jeho prípravy.

Stéricky bránené amíny predstavujú novú skupinu svetelných stabilizátorov polymérov. Na tieto stabilizátory sú kladené požiadavky vysokej účinnosti, nízkej toxicity a malej vyperateľnosti z polymérov. Okrem aplikácií v polyolefínoch sú tieto stabilizátory účinné i v polystyréne, polyuretánoch a polyamidoch.

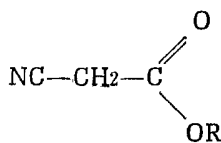
Podstatou vynálezu je amónium 1,5-dikyano-2,4-dioxo-8,8,10,10-tetrametyl-3,9-diazaspiro[5,5]undekán vzorca I

Podstatou vynálezu je ďalej spôsob prípravy zlúčeniny I, ktorý sa vyznačuje tým, že sa na 1 mól 2,2,6,6-tetrametyl-4-oxopiperidínu vzorca II

pôsobí 2 móľmi alkylkyanoacetátu vzorca III

kde

R značí metylovú alebo etylovú skupinu a nasýteným alkoholickým roztokom amoniaku najvýhodnejšie pri teplote v rozmedzí od -20°C do 0°C po dobu 2 dní.

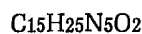
Výhodou uvedeného vynálezu je prípra-

va východiskovej látky pre syntézu svetelných stabilizátorov polymérov polyalkylpiperidínového typu so zvýšenou molekulovou hmotnosťou, s eliminovanou prchavosťou a zníženou extrahovateľnosťou.

Príklad 1

K zmesi 9,81 g [0,063 móla] 2,2,6,6-tetrametyl-4-oxopiperidínu a 12,52 g [0,126 móla] metylkyanoacetátu sa pridá 125 ml metanolu sýteného amoniakom. Reakčná zmes sa nechá stáť 2 dni pri teplote -15°C . Vzniknutý tuhý podiel sa odsaje a premyje malým množstvom metanolu. Po vysušení sa získa produkt v podobe bielej práškovitej látky s teplotou topenia 184 až $185,5^{\circ}\text{C}$.

Elementárna analýza pre:

vypočítané:

58,61 % C, 8,20 % H, 22,78 % N;

nájdene:

58,34 % C, 7,91 % H, 23,18 % N.

IČ spektrum (nujol)

3 360 [str]- $\nu_{(\text{N-H})}$,
2 960 [s],
2 830- ν_{as} , $\nu_{\text{s}}(\text{C-H})$,
2 700 [Sl]- $\nu_{(\text{NH}_3^+)}$,
1 665 [s],
1 630 [s]- $\nu_{(\text{C=O amidy})}$,
1 590 [s]- $\delta_{(\text{N-H amidy})}$,
1 450 [s]- $\delta_{(\text{CH}_2)}$,
1 375 + 1 360 [s] dublet- $\delta_{(\text{gem. CH}_3)}$,
1 290- $\nu_{(\text{C-N amidy})}$,
1 265 [s]- $\nu_{(\text{C-N})}$ cm^{-1} .

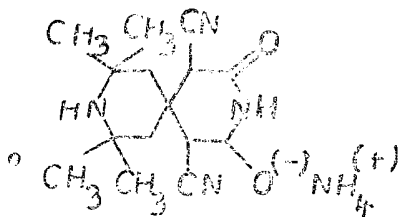
Príklad 2

Konkrétnym príkladom využitia amónium 1,5-dikyano-2,4-dioxo-8,8,10,10-tetrametyl-3,9-diazaspiro[5,5]undekánu je jeho hydrolyza kyselinou sírovou na hydrogénsíran kyseliny 2,2,6,6-tetrametyl-4-piperidíndioctovej, ako východiskovej látky pre prípravu polymérnych svetelných stabilizátorov polykondenzačného typu.

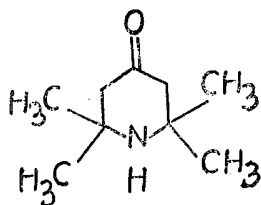
Vynález má použitie v chémii polymérov pre syntézu svetelných stabilizátorov so zvýšenou molekulovou hmotnosťou, napríklad hydrogénsíranu kyseliny 2,2,6,6-tetrametyl-4-piperidíndioctovej a jej polykondenzačných produktov s diolmi.

PREDMET VYNÁLEZU

1. Amónium 1,5-dikyano-2,4-dioxo-8,8,10,10-tetrametyl-3,9-diazaspiro[5,5]undekán vzorca I

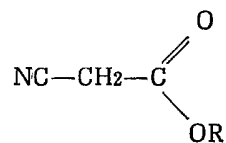

2. Spôsob prípravy zlúčeniny vzorca I podľa bodu 1, vyznačujúci sa tým, že sa na 1 mól 2,2,6,6-tetrametyl-4-oxopiperidínu vzorca II

(II)

pôsobí 2 mólmi alkylkyanoacetátu obecného vzorca III

(III)

kde

R značí metylovú alebo etylovú skupinu a nasýteným alkoholickým roztokom amoniaku pri teplote v rozmedzí od -20°C do 0°C po dobu 2 dní.